

W kręgu autobiografizmu i eseizowanej prozy. Twórczość prozatorska Andrzeja Stasiuka w latach 1992-2010

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Niniejsza dysertacja podejmuje problem genologiczno-tematycznej ewolucyjności prozy Andrzeja Stasiuka w latach 1992-2010. Zasadnicze pytania w niej postawione dotyczą kwestii – czy jego prozę można interpretować jako Barthesowską sieć, której znaczenia zagęszcza każdy nowy tekst oraz czy Stasiuk ewoluował od twórcy zakorzenionego w postmodernistycznym „immoralizmie” w kierunku pisarza metafizycznego.

Inne nie mniej ważne zagadnienia dotyczą kluczowej problematyki związanej z autobiografizmem jako metodą konstruowania literackich fabuł opartych na wątkach biograficznych twórcy. Analizując pierwszą część autobiografii Stasiuka zatytułowaną *Jak zostałem pisarzem*, podjąłem próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy życiorys pisarza może stać się tkanką fikcyjotwórczą, tworzywem umożliwiającym generowanie świata przedstawionego tekstów zaliczanych do prozy fabularnej oraz usiłowałem zdemaskować Stasiuka strategię autobiografizacji tekstu literackiego.

W następnej części pracy podjęta przeze mnie została kwestia związana z budowaniem tożsamości w wymiarze zarówno indywidualnym, jak i zbiorowym w odniesieniu do prozy podróźniczej. Zagadnieniem wiodącym stała się topika podróży pozwalającej, według Stasiuka, do tożsamości jednostkowej dojrzeć. Tak zwana „problematyczna” tożsamość jawi się jako nośna metafora kondycji człowieka ponowoczesnego. Poddany oglądowi został w tym miejscu także problem przestrzeni skorelowanej z podróżą ujmowaną przez pisarza jako egzemplifikacja ludzkiego losu. W kontekście rozważań nad prozą podróźniczą podjęty został także wątek dotyczący historyczno-kulturowej kondycji Europy Środkowo-Wschodniej.

Z kolei nie mniej istotne zagadnienie melancholii jako kategorii estetyczno-kulturowej włączonej w prozę pisarza z Wołowca, rozpatrywałem pod kątem melancholii drogi. Eseizowane teksty podróźnicze stanowią bowiem znaczącą część Stasiukowego pisarstwa, natomiast *Opowieści galicyjskie* oraz *Zimę* odczytałem w duchu melancholii galicyjskiej, sprzężonej z miejscem oraz noszącej znamiona *acedii*.

Z ustaleniami dotyczącymi ewolucyjności prozy Stasiuka koresponduje ostatnia część pracy, której podstawa oparta została na ustaleniach dotyczących społeczno-politycznego wymiaru twórczości prozatorskiej autora *Murów Hebronu*. Pisarz w *Dzienniku pisanym później* przygląda się historii, co jest w jego prozie pewnym *novum*. Przywoływane w tekście zdarzenia o charakterze historycznym analizowane są z perspektywy polskiej skłonności do ofiary. Podjąłem próbę wykazania, że świadomie przez Stasiuka jest redefiniowany martyrologiczny trzon narodowej tożsamości, oraz jak daleko posunięta została dekonstrukcja utrwalonych, kulturowych, tożsamościowych mitów.

Dziennik pisany później, w związku z powyższym, odczytany został jako utwór o charakterze politycznym.